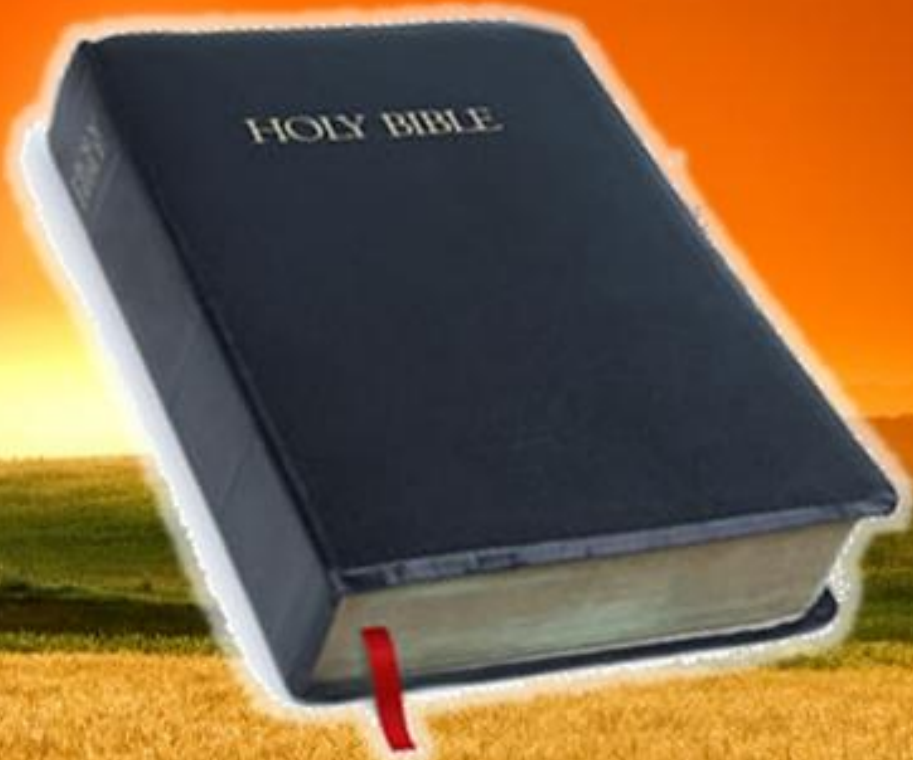

U BLEI JONG KA BAIIBL

**Ka Khubor U Angel Banyngkong
Jingpynpaw 14:6-7**

by Reuben Warjri

U BLEI JONG KA BAIBL

Ka Khubor U Angel Banyngkong Jingpynpaw 14:6-7

Ka jingpule halor U Kpa, U Khun bad U Mynsiem Bakhuid

la pynkhreh da U
Reuben Warjri

Ki Jingk dew

1. UEI U BLEI?..... 4
2. UEI U JISU KHRIST?..... 9
3. UEI U MYNSIEM BAKHUID? 18

*"Ha kiba U Blei u la imon ban pyntip katno ka long kata ka jingkyngrei spah
ka burom kane ka jingmaian hapdeng ki Jentil; kaba long keiñ U Khris ha
phi, ka jingkyrmen ka burom."
Kolossai 1:27*

Christ In You Ministries

Meghalaya, India

Phone no: +917005673218, +918974262391

Internet: www.christinyouministry.info

Email: ciyministries04@gmail.com

UEI U BLEI?

Kamut aiu haba ong ba ngi long ki Khristan? Khlem jingartatien, U Khristan u dei uta uba kam ba u long u nongbud jong U Khrist. Hynrei ha shuwa ban long ki nongbud jong U, uwei u hap ban ngeit ba ka Baibl ka long ka ktien kaba shisha jong U Blei bad kaba ialam ia uta ban ngeit ha U Khrist. Hynrei ban ngeit ha U Khrist ka long kham palat ban ia kaba shu ong “Nga ngeit ha U”. Ka kynthup ruh ban ngeit ha ki ktien bad ki jinghikai jong U. Ha U Khristan, ki ktien jong U ki long kiba shisha bad kiba lah ban shaniah. U don ia ka jaka kaba kongsan eh ha ka jingim bad ka jingmut jingpyrkhat jong ngi kum u Nonghikai jong ka Gospel.

Da kaba bud kynmaw ia kane ka jingshisha ha ka jingmut, ha kane ka jingpule ngin ia peit sha U Khrist bad ban peit aiu U la hikai shaphang U Blei jong ka Baibl bad ban peit la kaei kaba U la hikai ka iadei ne em bad kiwei pat, khamtam ki nongiathuhlypa jong ka Testament Barim bad ki apostol jong ka Testament Bathymmai.

Katkum U Khrist, don katno ngut ki Blei kiba shisha?

Markos 12:28-32,34 Ha ba ula wan te ha u uwei na ki nongthoh uba la iohsngew ba ki iasaid paralok hi, uba da sngewthuh ruh ba u la iathuh bha ia ki, ula kylli ia u, Kano ka long ka hukum kaba kongsan na ki baroh?

(29) U Jisu ula iathuh te ha u, kaba kongsan na ki hukum baroh long, Sngew, Ah Israel, U Trai uba U Blei jong ngi u long uwei U Trai. (30) Men ieit ia U Trai U Blei jong me da ka dohnud jong me baroh, bad da ka mynsiem jong me baroh, bad da ka jingmut jong me baroh bad da ka bor jong me baroh, kane keiñ ka hukum kaba kongsan. (31) Kaba ar ruh ka long kane: men ieit ia la u paramarjan kumba ia lade. ym don ka hukum kawei pat kaba kham khraw ia kine. (32) Uta u nongthoh u la ong te ha u, kaba dei, ko Nonghikai! Me la ong kaba shisha, ba U long uwei, bad ym don uwei pat hynrei tang ma U. (34) Ynda U Jisu ula iohi te ba ula iathuh stad, ula ong ha u, Mem long jngai na ka hima U Blei. Te naduh kata ym don ba nud ban kylli ei ei ia u.

Kane ka dei ka jingbuh jingkynmaw, ha ka gospel jong U Markos, shaphang ka jingiakren kaba U Jisu u la don bad uwei na ki nongthoh. U nongthoh hi, uba ka jingtrei jong u ka long ban thoh bun tylli ki kopi jong ka Testament Barim jong ka Baibl namar ba ka kor shon kot kam pat don ha kato ka por. Un jin da la thoh bun tylli ki kopi kaba la lah ban ai ia u ia ka jingtip kaba jylliew shaphang kumno ka Baibl ka la hikai shaphang U Blei bad ia kiei kiei shaphang jong U. Ka jubab kaba U Jisu u la ai ka long kaba la pdianghun da u nongthoh uba la tip

ha la ka dohnud ba kaei kaba U Jisu u la ong ka long kaba shisha bad ka pynskhem ba don tang uwei U Blei. Ha ka jingshisha, U Jisu u la sot na Deuteronomi 6:4.5; 10:12; Lebitikos 19:18. Kane ka long ka sakhi ba wat ha ka por jong u Moses, ka jingngeit salonsar ka long ba don tang uwei U Blei.

U Isaiah ruh u pynskhem ia kane ka jingngeit bad ka jinghikai na ka bynta jong ngi.

Isaiah 45:5,18 Nga nga long U Trai, te ym don uwei pat: nador jong nga ym don U Blei: ngan panpoh ia me, la mem shym la ithuh ia nga: (18) Naba kumne u ong U Trai uba la thaw ia ki bneng; uta u long U Blei; u la thaw ia ka khyndew bad u la pynlong ia ka; u la thung ia ka, um shym la thaw suda ia ka, u la thaw ia ka ban shong briew: nga nga long U Trai ; te ym don uwei pat.

Ngi shem ha ka Baibl ba kane kajuh ka jinghikai la iai hikai ruh da ki apostol hadien ka jingkiew noh jong U Jisu sha bneng.

1 Korinth 8:4 Shaphang kaba bam namar kata na kita kiei kiei ruh bala kñia ha ki bleithaw, ngi tip ba u bleithaw um long ei ei ruh em ha ka pyrthei, bad ba ym don U Blei hynrei tang uwei.

1 Timothi 2:5 Namar don uwei U Blei, bad uwei u ksiang ruh hapdeng U Blei bad ki briew, U Khrist Jisu, uba u hi ruh u briew.

Jakob 2:19 Me me ngeit ba U Blei u long uwei, me leh bha keiñ, kata ki ksuid ruh ki ngeit, bad ki sngewkiuh keiñ.

Te uei une uwei U Blei bad uba tang ma U hi? Hato dei U Kpa, U Khun lane U Mynsiem Bakhuid? lane ka jingiasoh lang jong kine ki lai? Katkum ki Jew banyngkong, ki ngeit bad ki hikai ba uwei U Blei bashisha bad Uba tang ma U hi dei U Kpa.

Ioannis 8:41 Ynda kumta ki la iathuh ha u, Ym shym la kha ia ngi na kaba klim; ngi don uwei U Kpa, uba U Blei kein.

U Jisu u pynskhem ia kane na ka bynta jong ngi ha ka dkhot 54 jong kajuh hi ka lynnong: **U Jisu u la iathuh, Lada nga pyndon burom ia lade, ka burom jong nga kam long ei ei ruh em; U Kpa jong nga u long uba pyndon burom ia nga; ia uba phi phi ong ba u long U Blei jong phi. (Ioannis 8:54)**

Kam da long kaba kongsan kaei ba ki Jiw kiba im ha ka spahsnem banyngkong ki la ngeit bad hikai ha kato ka por. Kaba kongsan ka long la U Khrist u hikai ne em ia kajuh ka jinghikai kum ma ki. Te katkum U Jisu, uei uwei U Blei jong ka Baibl?

Ioannis 6:27 Wat trei minot ban ioh ia kata ka jingbam kaban jot noh, hynrei ia kata ka jingbam kaba iaisah sha ka jingim bymjukut, ia kaba U Khun u briew un ai ha phi:

*namar ia une, **uta U Kpa, U Blei hi, u la pynskhem.***

Ha ka jingdwai jong U sha U Kpa, U Jisu u ong shai bha mano ba long shisha U Blei bashisha:

*Ioannis 17:3 Kane te ka long ka jingim bymjukut, ba kin ioh ithuh ia **me U Blei uba shisha tang ma me hi, bad ia U Jisu Khrist, ia uba me la phah.***

U Khrist hi u ithuh ba U Kpa u long uwei U Blei jong ka Baibl. **Uta uba ong ba U long U Trai bad ym don uwei pat,** um long da uwei pat nalar jong U Kpa. U Blei um long ka jingiasoh lang jong kita ki lai ngut ki kynja-blei jong ka JinglongBlei kumba ka jinghikai jong ki riewngeit ha ka Lai-ha-uwei ka la hikai. Ka long kaba sngewphylla ba ngi shem ba ki apostol ki la hikai ia kajuh kaba U Jisu u la hikai:

*1 Korinth 8:6 **Hynrei ia ngi don tang uwei U Blei U Kpa, na uba long kiei kiei baroh, bad ma ngi ha u; bad Uwei U Trai uba U Jisu Khrist, da uba long kiei kiei baroh, bad ma ngi da u.***

To khmih bha ba ha ka dkhot kaba haneng, ka jingiapher la pynlong da U Paul hapdeng U Kpa bad U Khun. U Kpa um long tang uwei U Blei uba tang ma U hi hynrei U long ruh u tynrai jong kiei kiei baroh (“Na uba long”) katba, U Khrist u long ka lynti (“da uba long”) na uba kiei kiei baroh ki iaid lyngba.

*2 Korinth 1:3 Long ba la kyrkhu ia U **Blei bad ia U Kpa U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi, U Kpa ki jingisynei bad U Blei ka jingpyntngen baroh.***

*2 Petros 1:17 Namar u la pdiang na **U Blei uba Kpa** ia ka jinglong burom bad ia ka jingpyndon burom, mynba la wan kat kane ka ktien ha u na kata ka burom bakhraw batyngshain eh; Une u long u khun jong nga uba ieit ha uba nga sngewbha eh.*

*2 Ioannis 3 Kan long lem bad ngi ka jingaiei, ka jingisynei, bad ka jingsuk na **U Blei uba U Kpa** bad na U Jisu Khrist U Khun uta U Kpa, ha ka jingshisha bad ha ka jingieit.*

*Judah 1 U Judah, u shakri U Jisu Khrist, bad u para U Jakob. Ha kita ia kiba la khot, kiba ieit ha **U Blei U Kpa,** bad ia kiba la ri noh khnang ia U Jisu Khrist.*

Mynta to ngin ia peit sha kawei pat ka dkhot kaba lah ban shem ha Ephesos 4:6 bad ban peit ka don ban ong aiu shahang U Blei U Kpa.

*Ephesos 4:6 **Uwei U Blei bad U Kpa ia baroh,** uba halor baroh, bad lyngba ia baroh, bad ha baroh.*

Ngi la peit na ka Baibl bad na ki jinghikai jong U Khrist hi shaphang ka jingithuh jong une uwei U Blei. Namarkata, ka long kaba skhem ban pynkut nia ba “uwei U Blei” ha Ephesos 4:6 ka thew sha U Kpa. Hynrei khmih bha ka don shuh sa kaei kaei. Katkum kane ka dkhot, U Kpa u long “U Blei bad U Kpa ia baroh”. Te

ka jingkylli ka mih: Hato ka kyntien “baroh” ka kynthup ia U Khrist ruh? Hato une U dei ujuh U Blei jong U Jisu? Ha ka diengphna, ngi shem ba U Jisu u kdew sha U Kpa kum U Blei jong U.

Mathaios 27:46 Te hamar kaba khyndai baje, U Jisu u la pyrta da ka ktien kaba jam, u da ong, , ELi, Eli, lama sabakhthani (kata kaba long, U Blei jong nga, U Blei jong nga, balei ba me la iehnoh ia nga?).

Ha ka sngi miempat U Jisu u don kane ban ong ha ka Mari ka nong Magdala:

Ioannis 20:17 U Jisu u ong ha ka, To wat ktah ia nga; namar ngam pat leit kiew sha la U Kpa: hynrei to khie leit sha ki para jong nga, bad to ong ha ki: Ngan sa leit kiew sha U Kpa jong nga, bad U Kpa jong phi, bad U Blei jong nga, bad U Blei jong phi.

Wat kham hadien ka jingmiempat jong U, U Jisu ha ka jingsneng jong U ia ka balang ha Philadelphia lyngba u synran ba aiti lut jong U, U Ioannis, u la kdew ia U Kpa kum U Blei jong U:

Jingpynpaw 3:12 Uta uba jop, ngan pynlong u rijied ia u ha ka iing U Blei jong nga, te un ym mih noh shuh shabar: bad ngan thoh halor jong u ia ka kyrteng U Blei jong nga, bad ia ka kyrteng jong kata ka nongbah U Blei jong nga, Ka Jerusalem bathymmai, kaba wan hiar na bneng na U Blei jong nga, bad ia kata ka kyrteng jong nga kaba thymmai.

Khmiha bha, U Jisu u ong ba Un sa thoh ha uno uno ruh uba jop, ia ka kyrteng jong U Blei jong U. Ha Jingpynpaw 14:1, ngi shem ba ki 144,000 kin sa don ia ka kyrteng jong U Kpa ha ka shyllangmat jong ki.

Jingpynpaw 14:1 Te nga la iohi, bad ha khmiha, U Khun langbrot u ieng halor u lum Seion, bad lem bad u ruh shispah sawphew saw hajar ngut, kiba don kata ka kyrteng jong u, bad ka kyrteng U Kpa jong u, ia kaba la thoh halor ki shyllangmat jong ki.

Haba ianujor ia kine ki ar tylli ki dkhoh ha Jingpynpaw, ka long kaba shai bha ba u dei U Kpa uba long U Blei jong U Jisu. Namarkata, katkum U Jisu, U Kpa u long shisha U Blei jong U. To ngin ia peit kaei ba ki apostol ki don ban ong ha kaba iadei bad kane.

Ephesos 1:3 Long ba la kyrkhu ia U Blei bad U Kpa U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi, uba la kyrkhu ia ngi da ki jingkyrkhu bakynja mynsiem baroh ha ki jaka bneng ha U Khrist.

Kolossai 1:3 Ngia ainguh ia U Blei U kpa jong U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi, da kaba duwai ha la ka sngi na ka bynta jong phi.

1 Petros 1:3 Ka jingkyrkhu ia U Blei bad ia U Kpa U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi, uba katba kum ka jingisynei kaba khraw jong u u la pynkha arsien ia ngi sha ka jingkyrmen kaba im, da ka jingmiempat U Jisu Khrist na kiba iap.

Ha kine ki dkhot ba la ai haneng, ka long kaba sngewthuh shai ba ki balang banyngkong ki ngeit bad ki hikai ba U Kpa u long U Kpa bad U Blei jong U Khrist bad ia kane la pynpaw shai da ki apostol lyngba ki shithi jong ki sha ki balang bapher bapher.

Katkum ki jinghikai jong U Khrist marwei, baroh ki nongmaneblei kiba shisha kin ia mane ia U Kpa ha ka mynsiem bad ha ka jingshisha.

Ioannis 4:23 Hynrei ka por kan jia, bad ka long mynta keiñ, haba ki nongmane Blei kiba shisha kin ia mane ia U Kpa ha ka mynsiem bad ha kaba shisha naba U Kpa ruh u wad ia kiba kum kita ban iamane ia U.

Ka jinghikai ba U Kpa marwei u long U Blei ka long ka jinghikai kaba thikna bad kaba skhem jong U Khrist bad ka balang jong U. Ha kaba iadei bad ki jinghikai bad ki ktien jong U, kane ka dei kaei kaba U Khrist u don ban ong:

“Ka jinghikai jong nga kam long ka jong nga, hynrei ka jong uta uba la phah ia nga.” – Ioannis 7:16

Mano ba phah ia U Jisu?

Ioannis 3:34 Naba uta ia uba U Blei u la phah, u kren ia ki ktien jong U Blei: naba U Blei um ai ia U Mynsiem da ka jingthew.

U Jisu u iai bteng ban ong ha Ioannis 12:49,50 – Naba nga ngam

shym la kren na lade; hynrei uta U Kpa uba la phah ia nga, uta u la ai ka hukum ha nga, kaei ba ngan ong, bad kaei ba ngan kren. (50) Te nga tip ba kata ka hukum jong u ka long ka jingim bymjukut. Namar kata kiei kiei ruh ia kiba nga kren, kumba uta U Kpa u la ong ha nga, kumta kein nga kren.

Ki jinghikai jong U Khrist kim long ki jong U hi hynrei jong U Blei. Namarkata, ka long kaba kham shongnia shuh shuh ia ngi ban ngeit ba U Kpa MARWEI u long U BLEI. Lada ngi pynneh pynsah ia ka jinghikai jong ka Lai-ha-uwei, ngi mynjur ha ka jingsngewthuh ne ha ka jingbysngewthuh ba U Kpa, u long uba tlot katta katta bad ubym don bor ba U donkam sa haduh arngut ki kynja-baim lane ki longrynieng ban pynlong ia Uwei U Blei. Ma U, da lade hi um lah ban long u tynrai jong kiei kiei baroh kaba long mar pyrshah ia ka jinghikai ba U long “na uba long kiei kiei baroh” (1 Korinth 8:6).

UEI U JISU KHRIST?

Lada U Kpa u long uwei U Blei jong ka Baibl bad uba tang ma U hi, ki jingkylli kiba mih ki long – Kumno pat shaphang U Jisu? Kamut kumno haba ka Jingthoh Bakhuid ka kdew ia U kum U Blei? Kumjuh ruh, ngin ia peit shuwa ia U Khrist hi, lyngba ka ktien kaba la pynpaw jong U Blei, na ka bynta ki jubab.

*Mathaios 16:13-17 – Haba U Jisu u la wan sha ki phang Kaisaraia Philipi, u la kylli ia ki synran jong u, u da ong, Ki briew ki ong uei ia nga, U Khun u briew? (14) Ki la ong te, Don kiba ong U Ioannis U Nongpynbaptis, kiwei te, U Elias, bad kiwei pat, U Jeremaiah lane uwei na ki nongiathuhlypa. (15) U la ong ha ki, Phi te phi ong ba nga long uei? (16) U Simon Petros u la iathuh bad u la ong, **Me long U Khrist, U Khun U Blei baim.** (17) U Jisu te u la iathuh bad u la ong ha u, Suk ma me, ko Simon u khun U Jonah, **naba ka doh bad ka snam kam shym la pyni ia kata ha me, hynrei U Kpa jong nga uba ha bneng.***

Ka Baibl ka kren hi da lade. Ka long kaba shai bha ba na ka jingbuh jingthoh ba la ai ha ki dkhot haneng ba U Jisu u long U Khrist bad ba U long U Khun jong U Blei Baim. Ia kane ka jingshisha la shon ha ka jingmut jong u Petros ym da uno uno nalor jong U Kpa uba long U Blei

Badonbor baroh. Ha kiwei pat ki kyntien, U Blei U pyndonkam ia u Petros ha kane ka jingjia kum u nongkren ban pynpaw ia ka jinglong Khun jong U Jisu.

La jar katta ruh, U Blei da lade hi u pynbna ba U Jisu u long U Khun jong U, khlem da pyndonkam da u briew lane da u angel ban long u nongmihkhmat ha ka jingiakren. Ki don ar tylli ki jingjia ba la thoh ha ka Baibl ha kaba U Blei da lade hi u la pynbna da ka sur kaba jam ba U Jisu u long U Khun jong U. Kaba nyingkong ka dei ha ka jingpynbaptis (Mathaios 3:17) ha ka wah Jordan bad kaba ar, ka dei halor u lum ka jingpynkylla dur ha kaba u Moses bad u Elija ki la wan hiar sha pyrthei ban ia kynduh bad U Jisu (Mathaios 17:5). Ka jinglong Khun jong U Khrist ka long kaba donkam haduh katta katta na ka bynta jong ngi ban pyrkhath, haduh ba U Blei u la jied ban pynpaw ia ka da lade hi ha ngi bad ha ki briew kiba im ha kato ka por ki sngi jong U Jisu.

*Mathaios 3: 17 – Ha khmih ruh ka ktien na ki bneng, ka da ong, **Une u long U Khun jong nga uba ieit, ha uba nga sngewbha eh.***

*Mathaios 17:5 – Haba u dangkren, ha khmih u lyoh batyngshain u la kah ia ki : ha khmih ruh, ka ktien na uta u lyoh ka la ong, **Une u long U***

Khun jong nga uba ieit, ha uba nga sngewbha eh: phin sngew ia u.

U Jisu ruh u la pynbna ba U long U Khun U Blei ha bun tylli ki jingjia.

Ioannis 9:35-38 – U Jisu u la iohsngew ba ki la shop noh ia u shabar; haba u la shem te ia u, u la ong ha u, Me ngeit ha U Khun U Blei? (36) Te u la iathuh bad u la ong, U long uei te, ko Kynrad, ba ngan ioh ngeit ha u? (37) U Jisu te u la ong ha u, Me la iohi ruh ia u, bad uta uba kren bad me u long ma u. (38) Te u la ong, Nga ngeit, ko Trai, Bad u la mane dem ia u.

Ioannis 10:36 İa uta ba U Kpa u la pynkyntang, bad ba u la phah sha ka pyrthei, phi phi ong, Me krenbein blei namar ba nga la ong, Nga long U Khun U Blei.

Kumno U Jisu u long U Khun jong U Blei?

Bun ha ki sngi jong U ki la shim ia U Jisu ba u long u briew kum kiwei pat bad ba ka jingioh pateng jong U ka long na u Joseph. Kane ka long kawei na ki daw ba ia U ym shym la pdiang kum U Messiah jong ka jingkular. Ka gospel jong U Loukas ka la batai ia kane ka phang ha kane ka rukom:

Te U Jisu hi haba u la sdang ban hikai, u la long kumba laiphew snem ka rta, uba long (kumba la tharai) u khun U Joseph, u khun U Heli. – Loukas 3:23

Bad hangno hangno ba U Jisu u ialap ba U long uta U Messiah jong ka jingkular, ka jingkynthoh ktien kaba ju ioh barobor jong ki briew kan long, “Une um long u khun U Joseph?” Bad katto katne pat ki la pyrshang wat ban pyniap ia U namar ki la kynnoh ia U ba u la kren bein Blei. Ia kane la thoh ha ki katto katne ki jaka ha ki Gospel. Hangne ki long ki katto katne ki nuksa:

Loukas 4:17-19, 21,22 – La ai te ha u ia ka kitab U Isaiah u nongiathuhlypa: bad haba u la plied ia kata ka kitab, u la shem ia ka jaka ha kaba la thoh: (18) U Mynsiem U Trai u ha nga: naba u la pynsleh ia nga ia kaban ialap ia ka gospel ha kiba duk; u la phah ia nga ban pynbna ia ka jingpyllait ha kiba la set byndi, bad ia ka jingpynpeit pat ha kiba matlah, ban pyllait noh ia kiba la ban ka shitom. (19) ban pynbna ia ka snem bapdiang hun ka jong U Trai. (21) U la sdang te ban ong ha ki, Ha kane ka sngi la pyndep ia kane ka jingthoh ha ki shkor jong phi. (22) Baroh ruh ki la iaroh ia u, bad ki la sngew kyndit namar kita ki ktien jali jaum kiba mih noh na ka shyntur jong u. Ki la ong ruh, Une um long u khun U Joseph?

Mathaios 13:54-55 – Haba u la wan te ha la ka ri, u la hikai ia ki ha ka synagog jong ki, kat ban pynkyndit thred ia ki, bad ki la kylli, Nangno une u la ioh ia kane ka jingstad, bad kine ki kambah? (55) une um long u khun uta u mistery? ym khot Ka

Mari ia ka kmie jong u? U Jakob, bad U Josis, bad U Simon, bad U Juda ruh, ia ki para jong u?

Ioannis 6:42 – Ki la ia ong te, Ym long une U Jisu, u khun U Joseph, ia u kpa bad ia ka kmie jong u ngi ithuh? hato kumno te ba ong une, Nga la wan hiar na bneng?

Ioannis 10:36 Īa uta ba U Kpa u la pynkyntang, bad ba u la phah sha ka pyrthei, phi phi ong, Me krenbein blei namar ba nga la ong , Nga long U Khun U Blei.

Ioannis 5:18 Namar kata te kita ki Jiw ki la nang iawad dong ia kaban pyniap noh ia u, ym tang naba u la pynkheĩñ ia ka sabbaton, hynrei ba u la ong ruh ba U Blei u long u Kpa jong u hi, u da leh ialade marryngkat bad U Blei.

Ka mat kaba kongsan hangne ka long kaba donkam ban khmih bha. Ki Jiw ruh ki kam ba ki don ia U Blei kum U Kpa jong ki. Ha kiwei pat ki kyntien, ki pyrkhata ia lade kum ki khun shynrang bad khun kynthei jong U Blei. Kam don kaei kaei kaba sniew lane kaba pop lada uwei u ong ba u/ka long u/ka khun jong U Blei. Hynrei kine ki juh hi ki briew (ki Jiw) kiba la leit ban ong ba ki long ki khun jong U Blei, ki la kynnoh ia U Jisu ba u kren beĩñ Blei bad ki la pyrshang ban pyniap ia U na kajuh ka “mukotduma” kaba ki ruh ki la leh. Kane ka long kumta namar haba U Jisu u ong ba U long U Messiah, U mut ruh ban ong ba U long U Khun jong U Blei ha ka

rukum kaba kyrpang. Ym don uwei pat u kynja baim ha ka bneng salonsar baroh u ba long U Khun jong U Blei baim ha ka rukom ba U Jisu u la long bad iailong haduh mynta. Ha Ioannis 8 la thoh ia kawei ka jingjia ha kaba U Jisu u la kren ia ki JiW ha ka temple ha kaba u la ban jur ia ka jingshisha ba U long U Messiah. Kane ka dei kaei kaba ki Jiw ki don ban ong haba pynphai ktien ia ki jingkam jong U Jisu:

Ioannis 8:41 Ynda kumta ki la iathuh ha u, Ym shym la kha ia ngi na kaba klim; ngi don uwei U Kpa, uba U Blei keiñ.

Hangne ki Jiw ruh ki la shim ia lade ba ki long ki khun jong U Blei. Ki ban jur ba U Jisu u long u briew kum kiwei pat bad ba U long U Khun U Blei ha ka kajuh ka rukom kumba long ma ki. Namarkata, ki la pyrshang ban bsuh jubor ha ka jingmut jong U da kaba kdew sha ki jinglong jong ka jingkha jong U. Ha kiwei pat ki kyntien, ha ki, U long tang u khun jong u Joseph bad ka Mari. Ha kaba kynthoh ia ka jingong jong ki, kane ka dei kaei kaba U Jisu u la ong:

Ioannis 8:42 U Jisu u la iathuh ha ki. Lada U Blei u la long U Kpa jong phi; phin da la ieit ia nga, namar na U Blei nga la mih noh bad nga la wan, hynrei la phah ma u ia nga.

Ban shu buh ia kane ka dkhot ha ka rukom kaba kham suk, U Jisu u iathuh ha ki, “Phi pyrkhata ba nga la hiar pateng na u laiñ jong U Joseph? Ka

jingshisha ka long, Nga long U Khun jong U Blei namar nga ‘la mih noh na U Kpa’. Ha kiwei pat ki kyntien, U Kpa hi da lade u la pynkha ia nga!”

U Jisu u la ong shuh shuh ha ka dkhot kaba 58 jong kajuh hi ka lynnong ba U la don wat naduh shuwa ba u Abraham un mih ha ka pyrthei. Ha u Jiw jong ka spah snem banyngkong, u briew uba don ia ka hok ban ong kum kata kaei kaei u dei tang U Messiah ia uba ki la ia ap khmih. Bad ha ka dkhot kaba bud, ki Jiw kiba la iohsngew ia kaei kaba U la ong ki la shim maw ban lynthem ia U.

Ha kiba bun ki Khristan, kane ka jinghikai ka wan kum ka jingpynkyndit. Ka long kaba la isih ha ka pyrthei Khristan. Ia ngi la ialam ban pyrkhata bad ban ngeit ba U Khrist u la long bad u la ju long barobor u kynja baim ba bymjukut bad U Kpa haduh katta katta ba lada uno uno ruh u hikai ia kane kaei kaei la niew ia u kum uba la phaidien (heretic) bad bun ki la bud ia ka nuksa jong ki Jiw – ki long kiba la kloj ban lynthem maw ia u nongrah khubor. Hynrei bun ki la rem ban pdiang ba kane ka dei ka jinghikai jong uta hi ia uba ki la kam ba ki long ki nongbud jong u.

U Jisu um shym la ong ia kane ka jingshisha wat tang shisien ruh. Ban pynsngewthuh ia kane ka mat sha ki synran bad sha uno uno uba pule ia ka jingthoh bakhuid ha ka spah snem kaba 21, U la jied ban iai ban ia ka ha

ki synran jong U bad wat ha ka jingdwai jong U sha U Kpa.

Ioannis 16:27,28 Namar uta U Kpa hi u ieit ia phi naba phi phi la ieit ia nga bad phi la ngeit ba nga nga la mih noh na U Blei. (28) Nga la mih noh na uta U Kpa, bad nga la wan sha ka pyrthei: pat nga iehnoh ia kata ka pyrthei, bad nga leit sha uta U Kpa.

Ha ka jingdwai jong U sha U Kpa, U Jisu u don kane ban ong:

Ioannis 17:8 Namar kita ki ktien kiba me la ai ha nga nga la aiti ha ki, ki te ki la pdiang; bad ki tip shisha ba nga la mih noh na me, bad ki la ia ngeit ba la phah ma me ia nga.

Ha ka jingiakren jong U bad u Nikodimos, U Jisu u la pynskhem ruh ba U Blei u la phah ia U uba long “U Khun ba la kha marwei jong U Blei”.

Ioannis 3:16 Naba U Blei u la ieit katta katta ia ka pyrthei katba u la aiti noh ia la U Khun ba la kha marwei ba uei uei uba ngeit ha u, un ym jot shuh hynrei un ioh ka jingim bymjukut.

Lada U Jisu um shym la long U Khun ba la kha marwei jong U Blei, yn sa shah kynnoh ia U kum ka jinglamler bad namar kata kum ka pop. Namar kata, ka jingiap jong U ha ka diengphna kan ym jin da la long kaba janai, ka jingknia kaba khlem thohbria bad Un um jin da la mihpat namar ka jingmihpat jong U ka long ka sakhi

kaba khlaiñ ba U la jop ia u Soitan, ka pop bad ka jingiap.

U apostol Ioannis ruh u don kane ban pynbna shaphang U Khrist, U Ktien:

Ioannis 1:14 Uta U Ktien te u la kynja doh, bad u la shong sah hapdeng jong ngi; (bad ngi la ioh khmih shaiñ ia ka burom jong u, ka burom kaba da kat ka jong uba la kha marwei na U Kpa,) ba la dap da ka jingaiei bad ka jingshisha.

Te, mynno ia U Jisu la kha na U Kpa? Ia ka jubab la shem ha Proberb 8:22-30 ha kaba U Jisu u pynbna shaphang ia lade lyngba u Solomon hapoh ka kyrteng jong ka Jingstad.

“U Trai u la pynioh ia nga ha ka jingsdang ka lynti jong u, mynshuwa ki kam jong u mynbarim. (23)La pynieng ia nga naduh bymjukut, naduh ka jingsdang, habym pat la long ka khyndew. (24) Mynba ym pat la don ka jingjylliew, ia nga la kha; mynba ym pat la don ki pukri kiba shlei da ka um. (25) Mynshuwa bym pat thung ia ki lum bah, shuwa ia ki lum rit ia nga la kha; (26) katba um pat thaw ia ka khyndew, lymne ia ki lyngkha, lymne ia ka jingsdang ka dewmet jong ka khyndew. (27) Mynba u la pynskhem ia ki bneng, nga la don hangta: mynba u la buh ia ka dur pyllun halor ka khmat ka jingjylliew: (28) mynba u la pynskhem ia ka suiñbneng: mynba ki pukri ka jingjylliew ki la man khlaiñ: (29) mynba u la buh ha ka duriaw ia la ka pud, ba ki um kin ym ryngkang

ia ka hukum jong u: mynba u la pynthikna ia ki nongrim jong ka khyndew: (30) hangta nga la don hajan jong u, kum rangbah nongtei: bad nga la long ka jingsngewbha jong u ha la ka sngi, nga da leh kmen barobor ha khmat jong u.” (Proberb 8:22-30)

Uwei u lah ban iasaid nia ba kane ka dkhot ha Proberb um dei U Jisu uba kren hynrei dei ka jingstad kaba la kren hangne. La kumno kumno ruh, U Paul ha ka shithi kaba nyngkong jong u sha ki nong Korinth u la ong,

“Te da u hi phi phi long ha U Khrist Jisu, ia uba da U Blei la pynlong ha ngi ka jingstad, . . .” (1 Korinth 1:30)

Namarkata, ia U Jisu la kha na U Blei haei haei shuwa ba ia ka por la thaw ha ka jingkhein jong u briew, kata ka long, ha ka por bymjukut. Haduh katno slem ha ka bymjukut ba kane ka la jia, ngim lah ban ong hynrei ka Baibl ka ong ba ka jia shisha.

Na ki dkhot ba la ai ha ka Baibl, khamtam ki ktien jong U Khrist hi, ki don ki sakhi ba bun ha kaba iadei bad ka jinglongtynrai jong U Khrist bad shaphang uei u long ha kaba shisha. Kaei kaba pynlong ia U U Blei ka long ka jingshisha ba U long U Khun bashisha jong U Blei.

Kum U Khun jong U Blei, kaei ba U Khrist u la ioh pateng na U Kpa?

- **U Jisu u ioh pateng ia ka dur longrynieng jong U Blei. Ha**

kiwei pat ki kyntien, ka met jong U ka long ha ka dur, ka longrynieng bad ka jinglong tynrai jong U Kpa jong U.

Philipi 2:6 Uba haba u long ha ka dur U Blei, um shym la niew eh ia ka ban bat ban long marryngkat bad U Blei.

Hebru 1:3 – Uba haba u long ka jingtyngshain ka burom jong u, bad ka dur hi ka jinglong tynrai jong u, bad uba kyrshan ia kiei kiei baroh da ka ktien ka bor jong u, haba u la lah pynlong ka jingpynkhuid ia ki pop, u la shong ha ka kti kamon jong Uba khraw tam sha jrong.

- U Khrist u iohpateng ia ka jinglongblei na U Kpa.

Namar U Kpa u long U Blei, U la pynkha ia uwei pat u kynja baim uba long U Blei ha ka jinglong tynrai. Ia kane ka ain-tynrai la iohi ruh ha ka mariang. U briew u pynkha ia u briew uba don ia kajuh ka jinglong briew jong ki kmie ki kpa jong u. Kumjuh ruh, U Khrist u long U Blei ha ka jingdap pura namar ka jinglongblei ka long shibynta bad ka jinglong tynrai jong U Kpa jong U. **NAMARKATA U KHRIST U LONG U BLEI HA KA JINGLONG TYNRAI.**

Kolossai 2:9 Naba ha u (U Khrist) kata ka jingdap baroh jong ka jinglong Blei ka shong tylli.

Kolossai 1:19 Naba u Kpa u la sngewbha eh ba ka jingdap baroh kan shong tylli ha u (U Khrist).

- U Khrist u iohpateng ia ka jingim jong U Blei. Kata ka long kumba ong, ka jingim kaba U don, la ai ha U da U Blei.

1 Ioannis 5:11 – Te kane ka long kata ka jingphla, ba U Blei u la ai ha ngi ia ka jingim bymjukut, bad kane ka jingim ka long ha U Khun jong u.

Ioannis 5:26. Namar kumba U Kpa u don ka jingim halade, kumta u la ai ha U Khun ruh ban ioh ka jingim ha lade.

- U Khrist u iohpateng ia ka kyrteng jong U Kpa.

Hebru 1:4 – Haba u la jia long uba kham bha katta ban ia ki angel, naba u la ioh pateng ka kyrteng kaba kham don burom ban ia ki (ki angel).

Eksodos 23:20-21 – Ha khmih, nga phah ia u angel ha shuwa jong me, ban sumar ia me ha lynti, bad ban wallam ia me sha kata ka jaka ia kaba nga la khreh. (21) To burom ia u, bad to kohnguh ia ka ktien jong u: wat pynbitar ia u: namar un ym map ia ki jingpalat jong phi naba ka kyrteng jong nga ka don ha u.

(Uta “U Angel) ba la iathuh ha Eksodos 23:30 dei U Khrist. Namar kata la thoh da u dak heh “A” ha ka kotbah English KJV). U Khrist u la

kah ha u rishot lyoh mynsngi bad ha u rishot ding mynmiet ban iada bad ialam ia ki Israel sha ka ri jingkular.)

Ka kyrteing kaba U Khrist u iohpateng na U Kpa ka dei ka kyrteing ne ka kur jong ka longiing longsem kaba ma ngi kum ki briew ngi iohpateng na ka longiing longsem jong ngi. Hynrei ka kyrteing kaba U Khrist u iohpateng ka thew ruh ia ka bor bad ka iktiar bad ka jinglong.

*Mathaios 28:18 – U Jisu te u da wan u la kren ha ki, u da ong, **La ai ha nga ka bor baroh** ha bneng bad ha ka khyndew.*

Mano ba la ai ha U ia kane ka bor? Ym dei da uwei pat nalor jong U Blei hi.

*Ioannis 17:2 – **Kumba me (U Kpa) la ai ha u (U Khun) ka bor** halor ka doh baroh, ba ia kita baroh kiba me la ai ha u, un ai ha ki ka jingim bymjukut.*

Markos 12:36 – Naba U Dabid hi u kren da U Mynsiem Bakhuid: U Trai u la ong ia U Trai jong nga, To shong ma me ha ka kti kamon jong nga, tadynda ngan pynlong ia kiba shun ia me, ka jingiuh hapoh ki kjat jong me.

U Jisu da lade hi u la ong ba Un sa shong ha ka kti kamon jong U Kpa ha Mathaios 26:64 bad ruh ha Loukas 22:69. Hynrei khmih bha ba ha Hebru 1:13, U Kpa um shym la khot sngewbha iano iano ruh na ki angel

kiba long ruh ki khun jong U Blei ban shong ha ka kti kamon jong U. Kane ruh ka dei namar ba ki angel ki long ki khun jong U Blei da kaba shu thaw da U Blei bad ym dei da kaba shu kha.

Hebru 1:13 – Hynrei hano na kita ki angel u la ong mynno mynno ruh, To shong ha ka kti kamon jong nga, tadynda ngan pynlong ia ki nongshun ia me ka jingiuh hapoh ki kjat jong me?

Hebru 1:5 – Namar hano na kita ki angel u la ong mynno mynno, Me me long U Khun jong nga, ha kane ka sngi nga la pynkha ia me? Pat ruh, Nga ngan long kpa ia u, u ruh un long Khun ia nga?

- Namarkata ngi lah ban pynkutnia ba U Jisu da ka jingioh pateng u la long u nongsynshar jong kiei kiei baroh ha ka bneng salonsar lyngba ka jingkha kaba kynja-blei jong U na U Kpa.
- U Khrist ruh u iohpateng ia ka burom jong U Kpa. Bad kane ka burom ka long ka jong U wat naduh shuwa ka jingpynlong ia ka pyrthei.

*Hebru 1:3 – **Uba haba u long ka jingtyngshain ka burom jong u (ka jong U Kpa),** bad ka dur hi ka jinglong tynrai jong u, bad uba kyrshan ia kiei kiei baroh da ka ktien ka bor jong u, haba u la lah pynlong*

ka jingpynkhuid ia ki pop, u la shong ha ka kti kamon jong Uba khraw tam sha jrong.

Ioannis 17:5 – Te mynta, ko Kpa, to pyndon burom ma me ia nga lem bad ma lade da kata ka burom kaba nga la don bad me mynshuwa ba la long ka pyrthei.

- **Ka hok ban ioh ia ka jingmane ka long jong U Khrist da ka jingioh pateng.**

Hebru 1:6 – Bad mynba u wallam ia Uba la kha nyngkong sha ka pyrthei, u ong: Bad to ai ba ki angel U Blei baroh kin iamane ia u.

1 Petros 3:22 – Uba long sha ka kti kamon jong U Blei, haba u la leit sha bneng, haba la pynlong hapoh jong u ia ki angel, bad ia kiba donbor, bad ia ki bor bah.

Ioannis 5:23 Ba baroh kin burom ia U Khun kumjuh kumba ki burom ia U Kpa. Uta ubym burom ia U Khun, um burom ia U Kpa uba la phah ia u.

Ioannis 9:38 – Te u la ong, Nga ngeit, ko Trai, Bad u la mane dem ia u.

Mathaios 8:2 – Ha khmih ruh, uba pang niang thohlieh u la wan, bad u la mane dem ia u, u da ong, Ko Kynrad, lada me mon, me lah ban pynkhuid ia nga.

Hato U Jisu u ju kyntait haba uno uno u mane ia U? Em, ym kumta. La jar

katta ruh, ki don ki sakhi ba la pyni ha ka Baibl ba haba u briew lane ka briew ki mane ia u angel, ia uta u briew ne kata ka briew la sneng kumne kumne da u angel. Ngi dang shu ia pule ia kawei ka dkhot kaba pynrem ia ka jingmane ia u angel ha Hebru 1:6. To ngin ia peit sa ia kawei pat.

Jingpynpaw 22:8,9 – Bad ma nga U Ioannis nga long uta uba la iohsngew bad uba la iohi ia kine kiei kiei ruh. Te mynba nga la iohsngew bad uba la iohi ia kine kiei kiei ruh. Te mynba nga la iohsngew bad nga la iohi, nga la hap dem ban mane ha khmat ki kjat uta u angel uba la pyni ha nga ia kine kiei kiei ruh. (9) Te u la ong ha nga, To sumar me, wat leh ia kata! namar nga long u para bangeit jong me ki nongiathuhlypa, bad jong kita kiba iasumar ia ki ktien jong kane ka kitab: to mane dem ia U Blei.

Ka kyrdan kaba kyrpang jong U Khrist kum U Khun ba la kha marwei jong U Blei badonbor baroh ka la long ka nongrim jong ka jingioh pateng jong U. Bad kine ki dei kiei kiei kiba la pynlong ia U uba marryngkat bad U Blei. Hynrei ha kajuha ka por ka jinglong marryngkat jong U Khrist bad U Blei kam kynthup ia ka kyrdan. Kata ka long kumba ong U Blei U Kpa u long u khlieh jong U Khrist. Ha kaba nyngkong eh ha kane ka jingpule, ngi la sot ia ka dkhot na Ephesos 4:6 ba U Blei u long “halor baroh” kaba lah ban kynthup ruh ia U

Khrist, kumba la pyni ha kine ki dkhot harum:

1 Korinth 11:3 - . . . u khlieh U Khrist de long U Blei.

Ioannis 14:28 - . . . Ngan sa leit noh sha uta U Kpa: namar uta U Kpa u long uba kham khraw ia nga.

1 Korinth 15:24-28 – Ynda kumta long kaba kut, ynda un aiti noh pat ia ka hima ha U Blei uba U Kpa, ynda u la pyndam noh ia ka jingsynshar baroh, bad ia ka jingdonbor baroh bad ia ka bor baroh. (25) Namar ka dei ia u ban synshar tadynda u la pyndem ia ki nongshun jong u baroh hapoh ki kjat jong u. (26) Ka nongshun kaba khadduh ia kaba yn sa pynduh ka long ka jingiap. (27) Naba u la pyndem ia kiei kiei baroh hapoh ki kjat jong u. (28) Te ynda la pyndem

ia kiei kiei baroh ha u, ynda kumta ia U Khun hi ruh yn pyndem ha uta uba la pynhapoh ia kiei kiei baroh ha u, khnang ba U Blei un ioh long kiei kiei baroh ha baroh.

Ha *Ioannis 5:30*, U Jisu u phla ba U leh ia kiei kiei baroh katkum ka mon jong U Kpa. Ka dkhot ka pule kumne: “*Nga ngam lah ban leh ei ei ruh em na lade hi; kumba nga iohsngew, nga bishar: bad kata ka jingbiashar jong nga ka long kaba hok; naba ngam wad ia ka mon jong nga hi, hynrei ia ka mon U Kpa uba la phah ia nga.*” Ha kiwei pat ki kyntien, U Khrist u pyndem ia lade ha ka mon jong U Kpa. Hynrei uwei un nym shem kano kano ka sakhi ha ka Baibl ba U pyndem ia lade ha ka mon jong u briew lane ha u angel – kiba la hap ne kibym hap.

UEI U MYNSIEM BAKHUID?

Lada U Kpa ulong U BLEI, U Jisu U Khun jong U BLEI (U Kpa), te kumno pat shaphang U Mynsiem Bakhuid? Te to ngin ia wad ia ka Jingthoh Bakhuid ban tip mano bad uei U Mynsiem Bakhuid.

- **U Mynsiem bakhuid u long U Mynsiem jong U Blei (U Kpa).**

Loukas 3:22 – Bad U Mynsiem Bakhuid u la hiar ha u ha ka dur met, kum ka paro, bad ka ktien ka la wan na bneng, kaba ong, Me long U Khun jong nga uba ieit; ha me nga sngewbha eh.

Mathaios 3:16 – U Jisu te, ynda la pynbaptis ia u, u la kiew noh kumne kumne na ka um; ha khmih ruh, la plie ia ki bneng ia u, bad u la iohi ia U Mynsiem U Blei ba u da hiar kum ka paro, ba u da wan shong ruh ha u.

Ka Gospel katkum U Loukas ka iathuh ba dei U Mynsiem Bakhuid uba la wan hiar ha ka dur met kum ka paro, katba u Mathaios, haba u phla ia kajuh ka jingphla shaphang ka jingpynbaptis ia U Jisu, u batai ba dei U Mynsiem jong U Blei uba la wan hiar kum ka paro. Kine ki ar tylli ki dkhot ki pynskhem ba U Mynsiem Bakhuid u long U Mynsiem jong U Blei. Shuh shuh, u Paul ruh u ong ba U Mynsiem u long U Mynsiem jong U Blei.

Rom 8:9 – Hynrei ma phi phim long ha ka doh hynrei ha U Mynsiem, lada U Mynsiem U Blei u shong sah hapoh jong phi. Hynrei lada uno uno ruh um don U Mynsiem U Khrist, uta kein um long u jong u.

Ka Testament barim ruh ka hikai ba U Mynsiem Bakhuid u long U Mynsiem jong U Blei,

Jenesis 1:2 – Bad ka pyrthei ka la long bakhlem dur bad kaba suda, bad ka jingdum ka la long halor ka khmat ka jingjylliew, bad U Mynsiem U Blei u da khih halor ki um.

U Mynsiem u long jong U Blei, kum shibynta, namar u mih noh na U Blei: *Ioannis 15:26 – Hynrei ynda la wan uta U Nongpyntngen, ia uba nga ngan phah ha phi na U Kpa, ia U Mynsiem ka jingshisha kein, uba mih noh na U Kpa, uta kein un phah shaphang jong nga.*

- **U Mynsiem Bakhuid ruh u long U Mynsiem jong U Khrist (U Khun).**

Philipi 1:19 – Namar nga tip ba kane kan pynjia lad ia ka jingpynim jong nga da ka jingkyrpad jong phi, bad da ka jingpyndap U Mynsiem U Jisu Khrist.

Rom 8:9 – ...Hynrei lada uno uno ruh um don U Mynsiem U Khrist, uta kein um long u jong u.

Galatia 4:6 Te naba phi long ki khun, U Blei u la phah ia U Mynsiem U Khun jong U ha ki dohnud jong ngi, u da kyang. ABBA, Ko Pa.

U Mynsiem ruh u mih noh na U Khrist, kaba pynlong ruh U Mynsiem jong U: *Ioannis 20:22 - Te haba u (Jisu) la lah ong ia kane, ula pypsad halor jong ki, bad u ong ha ki, To pdiang ia U Mynsiem Bakhuid!*

Lada U Mynsiem Bakhuid u long U Mynsiem U Blei bad U Mynsiem U Khrist, katno tylli ki Mynsiem Bakhuid ki don?

Ephesos 4:4 – Don kawei ka met, bad uwei U Mynsiem, kumba la khot ruh ia phi ha kawei ka jingkyrmen kata ka jinghot jong phi.

Ephesos 2:18 – Naba da u kein ngi baroh ar ngi don ka jingiohwan da uwei U Mynsiem sha U Kpa.

Don tang uwei U Mynsiem Bakhuid.

Te kumno U Mynsiem U Blei u long U Mynsiem U Khrist ha kajuh ka por?

Ioannis 16:15 – Kiei kiei baroh katba U Kpa u don ki long ki jong nga; namar kata nga la ong, ba un shim na ka jong nga, bad un pynpaw ha phi.

Ioannis 17:10 – Kiei kiei baroh ki jong nga ki long ki jong me ruh, bad kiei kiei ruh ki jong me ki long ki jong nga ruh; te la pyndon burom ia nga ha ki.

Ngi la ioh jinghikai ba U Khrist u la iohpdiang ia kiei kiei baroh na U Kpa kaba kynthup ia U Mynsiem kumjuh. Te U Khrist u iohpdiang ia U Mynsiem jong U Kpa bad U Khrist u ai ia ujuh U Mynsiem ha ngi baroh kiba ngeit. Baroh kaba U Kpa u don ki long ki jong U Khrist da ka jingioh pateng. Ha kane ka rukom kein U Mynsiem u long U Mynsiem jong U Kpa bad jong U Khun.

- **U Mynsiem Bakhuid u long ka jingmut jingpyrkhat jong U Blei/U Khrist.**

Isaiah 40:13 – Uei uba la ialam ia ka Mynsiem jong U Trai, lane ba u long u nongsylla jong u ula hikai ia u?

Rom 11:34 – Namar uei ba la tip ia ka Jingmut U Trai? Lane uei ba la ju long u nongsylla lem jong u?

1 Korinth 2:16 – Namar uei ba la tip ia ka jingmut U Trai ba un hikai ia U? Hynrei ngi ngi don ka jingmut U Khrist kein.

U Paul ha kine ki dkhot ha Rom bad ha 1 Korinth, u shuh sot na ka dkhot ba la shem ha Isaiah 40:13. Ha ka jingpynkhih jong U Mynsiem Bakhuid, U Paul u la sngewthuh ba U Mynsiem Bakhuid u long ka jingmut

jingpyrkhat jong U Blei bad jong U Khrist.

- U Mynsiem Bakhuid u long ka jingim jong U Blei bad kane kajuh ka jingim ka long ruh ka jingim jong U Khrist namar U Khrist u iohpdiang ia ka na U Kpa.

Rom 8:10 – Bad lada U Khrist u don hapoh jong phi, kata ka met ka long kaba iap namar ka pop; hynrei kata ka mynsiem ka long ka jingim namar ka hok.

Ioannis 6:63 – Kita ki ktien kiba nga la kren ha phi ki long ka mynsiem, bad ki long ka jingim.

Ha Ioannis 6:63, U Jisu u ong ba ki ktien jong U ki long ka mynsiem bad ka jingim ruh. Ha kiwei pat ki kyntien, ka mynsiem bad ka jingim ki long kawei bad kajuh hi.

- U Mynsiem Bakhuid u long ka bor jong U Blei bad jong U Khrist.

Ki Nongbishar 14:6 – Te U Mynsiem U Trai u la wan bor bah halor jong u (u Samson), bad u la kad ia u (u sing) kumba kad ia i khun blang, te um shym la don ei ei ha ka kti jong u: hynrei um shym la iathuh ia u kpa lane ka kmie ia kaba u la leh.

Ki Nongbishar 15:14,15 – Ynda u la poi sha Lehi, ki Philistia ki la iarisa, haba ki la iakynduh bad u: te U Mynsiem U Trai u la wan bor bah

halor jong u (u Samson), bad kita ki tyllai kiba ha ki kti jong u ki la long kum u saihon ba la thang ha ka ding, bad ki jingkhum jong u ki la hap noh na ki kti jong u. (15) Bad u la ioh kawei ka shyieng ngab thymmai jong ka kadda, te haba u la kner ia la ka kti, u la shim ia ka, bad u la pom da ka shihajar ki briew.

Hangne ngi don ar tylli ki nuksa ha ka Baibl ha ka jingim jong u Samson ha kaba ka jingkhlain kaba u don kam dei ka jong u hi, hynrei U Blei u la ai ia u Mynsiem jong U ha u Samson kaba la ai ha u ia ka jingkhlain ban leh ia kiei kiei kiba donbor ia kaba u para briew hi un ym lah ban leh.

Loukas 1:34,35 – Te Ka Mari ka la ong ha uta u angel, Kumno kane kan long, haba ngam pat ithuh ia u briew? (35) Uta u angel te u da iathuh u la ong ha ka, U Mynsiem Bakhuid un wan ha pha, bad ka bor U Bahakhlieh tam eh kan kah halor jong pha; namar kata ruh, ia ita iba khuid ia iba yn kha, yn khot U Khun U Blei.

Haba ka Mari ka la iohpdiang ia ka khubor na u angel, ka la sngewlyngngoh namar ka dang long ka theisotti mynba kane ka jia bad ka la pyrkhat ba ka lah ban long tang da ki kam jong u briew ba ia u khunlung lah ban pun ha ka kpoh. La jar katta ruh, bad U Blei kiei kiei baroh ki long kiba lah, bad ka long tang da ka bor jong U ba ka kam baphylla kum kata

ia kaba la phla shai ha ka jingka jong U Jisu ka lah ban long.

Wat U Jisu Khrist ha ka kam shakri jong U kum u briew u lah ban leh ia ki kam baphylla tad hadien ba ia U la pynsleh da U Mynsiem Bakhuid na U Blei. Sa shisien biang, ha ka kkep jong U Jisu ka long ka bor jong U Blei kaba la trei ha U bad lyngba jong U.

Ki Kam ki apostol 10:38 – Kumno ba U Blei u la pynsleh ia u da U Mynsiem Bakhuid bad da ka bor, uba la iaid kylleng u da leh babha bad u da pynkhiah ia kita baroh kiba la ban shitom da u soitan; naba U Blei u long ryngkat bad u.

Ki Kam ki apostol 2:22 – Ko ki rangbah Israel, to sngew ia kine ki ktien; ia U Jisu uba na Nasaret, u briew ba U Blei u la pynithuh shynna ha phi da ki kambah, bad da ki jingphylla, bad da ki dak khyllah de, kiba U Blei u la leh da u hapdeng jong phi, kumba phi hi ruh phi tip.

Ioannis 14:10 – Mem ngeit ba nga nga long ha U Kpa, bad uta U Kpa ha nga? Kita ki ktien ia kiba nga kren ma nga ha phi, ngam kren na lade; hynrei uta U Kpa uba shong neh ha nga, u hi u leh ia ki jingleh jong u.

Ki apostol ruh ki leh ia ki kambah hadien ba ia ki la pynsleh da U Mynsiem Bakhuid ha ka sngi Pentekost. Ki kam ki apostol ka iathuh shaphang kumno u Petros bad

u Ioannis ki pynkhiah ia u briew uba dkoh uba pan ia ki jingai isynei ha ka khyrdop jong ka templ ba la khot Ka Baitynnad.

Ki Kam ki apostol 3:6 – Hynrei u Petros u la ong, Ka rupa bad ka ksiar ngam don, hynrei ia kaba nga don, nga ai ia me. Ha ka kyrteng U Jisu Khrist uba na Nasaret, to iaid.

U Petros bad u Ioannis ki la pynkhiah ia une u briew ha ka kyrteng jong U Jisu, kata ka long, ki la pynkhiah ia u da ka bor ba la ai ha ki ha ka sngi Pentekost, kaba long ka bor jong U Khrist, bad ia ki la khot ha khmat ki nongialam bad ki nonghikai jong ka hukum namar ka kambah kaba ki lah ban leh. Ia kane la thoh ha ka Baibl ha Ki Kam ki Apostol 4.

Ki Kam ki apostol 4:5-10 – Ka la jia te ynda kum lashai, ba ki nongsynshar jong ki, bad ki tymmen basan, bad ki nongthoh de, ki la ialum lang ha Jerusalem, (6) Bad U Annas u rangbah lyngdoh, bad U Kaiaphas, bad U Ioannis, bad U Aleksander, bad kat kiba la long na ka jaid rangbah lyngdoh. (7) Te haba ki la pynieng ia ki hapdeng, ki la kylli, Da ka bor aiu, lane da ka kyrteng aiu, phi la leh ia kane? (8) Ynda kumta U Petros, uba la dap da U Mynsiem Bakhuid, u la ong ha ki, Ko phi ki nongsynshar jong u paidlang, bad ki tymmen basan, (9) lada yn kylli iit ia ngi ha kane ka sngi shaphang kata ka kam babha ia uta u briew uba dkoh, kumno ba la

pynkhiah ia u, (10) to tip baroh, bad u paitlang Israel baroh, ba da ka kyrteng U Jisu Khrist uba na NASaret, ia uba la sahnarphna ma phi, ia uba U Blei u la pynmihpat na kiba iap, da uta kein une u ieng hangne ha khmat jong phi uba la khiah khran.

Ki nongialam jong ki Israel ki la kylli ia U Petros bad U Ioannis da ka BOR aiu ki la leh ia ka kambah. Ki ong ba ka dei da ka kyrteng jong U Jisu lane ha kiwei pat ki kyntien, ka dei da ka bor jong U Jisu. Bad kane ka bor ka la paw lyngba U Mynsiem.

Ha shuwa ba U Khrist u kiew noh sha bneng, U la hikai ia ki nongbud jong U ban leh ia kaei kaei bad ha ka jingpyndep ia ka kam, ki dei ban iohpdiang ia U Mynsiem Bakhuid – “da ka bor na jrong.”

*Loukas 24:49 – Ha khmih ruh, nga phah ha phi ia kata ba la kular U Kpa jong nga; hynrei phi to iaishong ha ka nongbah Jerusalem, tadynda **yn pynkup ia phi da ka bor na jrong.***

Kane, ki nongbud baiaineh jong U ki la leh bad ia ki la ai ia ka jingkular kaba U Jisu u la pynlong ha ki.

*Ki Kam ki apostol 2:1,4 – Te ynda la poi ka sngi Pentekost, ki baroh ki la iadon lang ha kawei ka jaka. (4) **Bad la pyndap ia ki baroh da U Mynsiem Bakhuid,** bad ki la iasdang ban kren ha kiwei pat ki thylliej, kat kumba U Mynsiem u la ai bor ia ki ban kren.*

- **U Mynsiem Bakhuid u long ka bor-ktah jong U Blei bad jong U Khrist.**

Kum ki Khristan, ngi pdiang ia ka jingshisha ba ki briew kiba la jied ban thoh ia ka Baibl ki long hapoh ka jingpyrsad lane ka jingpynkhih jong U Mynsiem. Ki la thoh ym katkum ka jingsngewthuh briew jong ki, namar ka jingpyrkhat jong u briew ka dang lah ban duna teng teng. Ha kiwei pat ki kyntien, ka long ka jingmut jong U Blei kaba trei kam ha ki katba ki thoh ia ki dkhot ha ka Baibl. Ka Baibl ka ai ia ki sakhi jong ka bad ia ka la shem ha kine ki dkhot:

*2 Timothi 3:16 – **Ka jingthoh baroh ka long kaba la pyrsad mynsiem (pynkhih, ktah) da U Blei, bad kaba myntoi ia ka jinghikai, ia ka jingsneng, ia ka jingpynbeit, ia ka jingpynmien kaba ha ka hok.***

*2 Petros 1:20,21 – Haba phi tip shuwa ia kane, ba ym don ka jingiathuhlypa na ka Jingthoh Bakhuid kaba long na ka jingbatai u briew hi. (21) Namar ym da ka mon u briew la wan ka jingiathuhlypa myno mynno ruh: **hynrei ki briew ki la kren na U Blei keiñ, haba la pynkhih (ktah/pyrsad) ia ki da U Mynsiem Bakhuid.***

- **U Mynsiem Bakhuid u long ka jingpyrsad mynsiem jong U Blei bad jong U Khrist.**

*Salm 33:6 – Da ka ktien U Trai la thaw ia ki bneng; bad **ia u paidbah***

jong ki baroh da ka jingpyrsad ka shyntur jong u.

U Dabid u la iathuh shaphang kumno U Blei u la leh ia ka kam jong ka jingpynlong jong U. U Blei u la kren, te ka la long. Bad ha Jenesis lynnong 1, la thoh ba man ka por ba U Blei u thaw ia kaei kaei, kaba don jingim lane kabym don jingim, u la shu kren. Hynrei ngi dei ruh ban kynmaw ba U Blei u la thaw ia kiei kiei baroh lyngba U Khrist. Te U Khrist u leh ia kaei kaei kaba U Blei U mon ia u ban leh. Wat mynba ka pyrthei bad kiei kiei baroh ba don ha ka la thaw, U Khrist um shym la leh ei ei ruh em ha ka mon lajong. Te, lait noh na ka jingpynlong ia u briew, u long U Khrist uba la kren ia kiei kiei baroh ba kin mih.

U Khrist u hikai ia ngi ba ki ktien kiba U la kren ki long U Mynsiem bad ka jingim. Ha kiwei pat ki kyntien, ka dei ha kaba kdew ia U Mynsiem (ki ktien jong U Khrist) kaba U Dabid ha Salm 33:6 u pynia katjuh ia ka jingpyrsad mynsiem jong U Blei lane jong U Trai.

Shuh shuh, Job 33:4 ka ong: ***U Mynsiem U Blei u la thaw ia nga, bad ka jingpyrsad mynsiem jong U Badonbor baroh ka pynlong im ia nga.***

Ngi pule ha ka Baibl ba ia u briew ym shym la kren ba un mih kumba long ia kiwei kiwei ki jingthaw baim. Ia u briew hi la thaw dur da ki kti jong U

Khrist (Jenesis 2:7). Hadien ba ia u la pynwan dur ha ka dur bad ka longrynieng kaba janai, u briew kumne kumne um pat la long u kynjabaim. U Blei lyngba U Khrist, “u la pyrsad ha ki thliew khmut jong u ia ka jingpyrsad ka jingim; bad uta u briew u la long ka mynsiem baim.” (Jenesis 2:7). Ngi la dep pule ba U Mynsiem u long ka jingim (Rom 8:10); bad kane ka jingim, U Khrist u la iohpdiang na U Kpa (Ioannis 5:26). Te mynba U Khrist u la pyrsad ha u briew, U la ai ha u briew da ka jingim jong U hi (U Mynsiem), ka dei ka jingpyrsad mynsiem (U Mynsiem) jong U Kpa kaba tuid lyngba U Jisu Khrist U Khun, ba U Adam u sa long u ka mynsiem baim. Kane ka dei kaei kaba U Job u mut mynba u ong ba ka jingpyrsad mynsiem jong U Blei ka la ai jingim ia u.

Ngi don ruh ia ka jingphla shaphang U Khrist haba u ai ia U Mynsiem Bakhuid ha ki nongbud jong U da kaba pyrsad ha ki. Ia kane ngi pule ha Ioannis 20:22 – ***Te haba u (Jisu) la lah ong ia kane, ula pyrsad halor jong ki, bad u ong ha ki, To pdiang ia U Mynsiem Bakhuid!***

- **U Mynsiem Bakhuid u long ka jingdon ryngkat jong U Blei bad jong U Khrist.**

1 Korinth 6:19 ka ong ba ka met jong ngi ka long ka templ jong U Mynsiem Bakhuid. Bad lada ngi phai sha 2 Korinth 6:16, ka ong ba ka met jong ngi ka long ka templ jong U Blei

baim. Te nangta ka ong shuh shuh: ***“kumba U Blei u la ong, Ngan shong sah hapoh jong ki, bad ngan iaid sngewbha hapdeng jong ki; ngan long U Blei jong ki ruh, ki ruh kin long u paitlang jong nga.”***

Te haba iohpdiang ia U Mynsiem Bakhuid, hato ka mut ba ngi iohpdiang ia U Kpa bad ia U Khun lane ia uwei pat ba la khot U Blei U Mynsiem Bakhuid? Haba kren shaphang U Mynsiem Bakhuid uban sa wan, U Jisu u don kane ban ong ha Ioannis 14:16,17.

Ioannis 14:16,17 – Nga ruh ngan duwai ia U Kpa, te un ai ha phi ia uwei pat U Nongpyntngen, ba un ioh iaisah lem bad phi ha la ka rta, ia U Mynsiem ka jingshisha keiñ, ia uba ka pyrthei kam lah ban pdiang, naba kam iöhi ia u, lymne kam ithuh ia u, namar u iaisah bad phi, un long ruh ha phi.

U Khrist u batai ba ka pyrthei kam shym la ithuh ia U Mynsiem Bakhuid hynrei ki synran ki ithuh namar U (U Mynsiem) u iaisah bad ki bad un long ruh **ha ki**. Ka jingkylli kaba ngi dei ban kylli ka long, mano ba iaisah bad ki mynba U Khrist u kren ia kitei ki kyntien bad mano ba iaisah ha ki dohnud bad ki jingmut jong kiba ngeit bad ki synran hadien ba U Khrist u phah ia U Mynsiem Bakhuid? Ia ka jubab la shem ha kine ki dkhot. Hynrei ngin jubab ia kane ka jingkylli ha ki ar bynta. Kaba nyngkong ka

long “mano ba iaisah bad ki mynba ia ki kyntien la kren”.

Ioannis 1:14 – Uta U Ktien te u la kynja doh, bad u la shong sah hapdeng jong ngi.

Ban shu kren lyngkot, na ka jingthoh bakhuid ngi lah ban pynkut nia shai ba u dei U Jisu Khrist U Khun uba iaisah bad ki synran ha kato ka por. Hynrei kumno pat shaphang U Kpa? Hato ma U ruh u don ryngkat bad ki riewngeit kiba im ha ki sngi jong U Khrist? Hood, ka long kumta namar ka jingthoh bakhuid ka ong shai bha ba U Blei u don lem bad U Khrist hangno hangno ruh ba U leit bad ha kaei kaei baroh kaba U leh. Te haba uno uno ruh u wan ha khmat jong U Khrist, ka long kumba ki wan ha khmat jong U Kpa ruh.

Ki Kam 10:38 – Shaphang U Jisu uba na Nasaret, kumno ba U Blei u la pynsleh ia u da U Mynsiem Bakhuid bad da ka bor, uba la iaid kylleng u da leh babha bad u da pynkhiah ia kita baroh kiba la ban shitom da u Soitan; naba U Blei u long ryngkat bad u.

Ioannis 14: 23 – U Jisu ula ia thuh bad ula ong ha u. Lada uno uno ruh u ieit ia nga un sumar ia ka ktien jong nga te uta Kpa jong nga un ieit ia u, bad ngin ia wan ha u ,bad ngin iasah bad u.

Mynta, ha kaba iadei bad ka bynta kaba ar jong ka jingkylli – mano ban iaisah ha ki dohnud bad ki jingmut

jong ki riewngeit hadien ka jingkiew noh U Khrist? – ka jubab la shem ha kine ki dkhot harum:

Ephesos 3:17 – Ba U Khrist un shong da ka jingngeit ha ki dohnud jong phi.

Galatia 2:20 – La sahnarphna ia nga lem bad U Khrist: pynban nga im; hynrei ym ma nga shuh, hynrei U Khrist kein u im ha nga: bad kata kaba nga im mynta ha ka doh nga im kein da ka jingngeit kaba ha U Khun U Blei, uba la ieit ia nga, bad uba la aiti noh ia lade na ka bynta jong nga.

Ephesos 2:19-22 – Kumta te phim long shuh ki nongwei bad ki sohshnong, hynrei ki para trai shnong bad ki riewkhuid, bad kiba iadei na ka iing U Blei; (20) ba la tei ia phi halor ka nongrim ki apostol bad ki nongiathuhlypa, U Jisu Khrist hi u da long u maw dong ba ha khlieh; (21) ha u ka jingtei baroh kawei pa kawei, ba la pyniadait bha, ka nang san ia kaban long ka iing blei kaba khuid ha U Trai; (22) ha u ia phi ruh la tei lem ban long ka jaka shong U Blei ha (lyngba) U Mynsiem.

Te mano ba iaisah ha ngi? Dei U Blei U Kpa bad U Khun jong U, U Jisu Khrist.

Ha ka jingiapynshai haneng, ngi la pynshai na ka Baibl, shaphang “uei” U Mynsiem Bakhuid. Mynta ka jingkylli kaba kongsan eh ka ba donkam ia ka jubab ka long, Mano ba

long U Mynsiem Bakhuid? Hato U Mynsiem u long uwei pat u longrynieng lane u kynja-baim ba iapher nador U Kpa bad U Khun? Na ka jingiapynshai ba haneng, ka lah shai lypa ba U Mynsiem um long da uwei pat nador jong U Kpa bad U Khun. Hynrei to ngin ia peit kham bniah ia ki dkhot bapher bapher na ka Baibl bad ianujor ia ka jingthoh bakhuid bad ka jingthoh bakhuid ban pynskhem ba ngim shym la pynshong nongrim ia ka thiologi jong ngi ha ka jingpyrkhat bad jingsngewthuh briew.

Hato ka jingmut jingpyrkhat jong U Blei ka long da kawei pat ka longrynieng nador jong Blei hi?

Isaiah 40:13 – Uei uba la ialam ia ka Mynsiem jong U Trai, lane ba u long u nongsylla jong u ula hikai ia u?

Rom 11:34 – Namar uei ba la tip ia ka Jingmut U Trai? Lane uei ba la ju long u nongsylla lem jong u?

1 Korinth 2:16 – Namar uei ba la tip ia ka jingmut U Trai ba un hikai ia U? Hynrei ngi ngi don ka jingmut U Khrist kein.

Haba ianujor Isaiah 40:13 bad ki dkhot na Rom bad na 1 Korinth, ka long ka sakhi kaba shai bha ba U Mynsiem Bakhuid u long ka jingmut jong U Blei bad Khrist.

Ia ngi la thaw ha ka dur jong U Blei lane ha ka jingsyriem jong U; bad haba ngi kren shaphang ka jingmut

jingpyrkhat, ngi kren shaphang ia lade – ka bynta ba shapoh jong u briew kaba long ym kaba kynja-doh bad kabym tylli. To ngin ia peit ha **1 Korinth 2:11 - Namar uno u briew uba ithuh ia kiei kiei ki jong u briew, hynrei tang ka mynsiem uta u briew kaba hapoh jong u? kumjuh ruh ia kita kiei kiei ruh ki jong U Blei ym don ba ithuh, hynrei tang U Mynsiem U Blei.** Ban buh ha ki kyntien kiba kham suk, ym don tip jia aiu ha ka jingmut jong u briew hynrei tang uta u briew hi. Ha kajuh ka rukom ym don ba tip jia aiu ha ka jingmut jong U Blei hynrei tang ka jingmut jong U kaba long ka jinglong ka jong U ba shapoh jong U. Ka dei tang haba ka jingmut jong U ka trei lane ka shon ha ka jingmut jong u briew ba u briew u sa tip ia kiei kiei kiba rieh jong U Blei. (1 Korinth 2:10)

Mano ba long U Kpa jong U Jisu? U Blei U Kpa ne U Mynsiem Bakhuid?

Mathaios 1:18 – Ka jingkha ia U Jisu Khrist te ka la long kumne: Haba ka kmie jong u Ka Mari ka la iatehktien bad U Joseph, mynba kim pat iashem, la paw ba ka la pynkhun kein na U Mynsiem Bakhuid.

Mathaios 16:16 – U Simon Petros u la iathuh bad u la ong, Me long U Khrist, U Khun U Blei baim.

Lada U Mynsiem Bakhuid u long u kynja-baim uba iapher na U Kpa te

kumta ia U Khrist um lah ban khot “U Khun U Blei baim”. Lada U Mynsiem u long u longrynieng uba iapher, te kumta ngi don ka jingeh kaba jur bad kata ka long, U Blei u long U Kpa jong U Jisu hynrei dei U Mynsiem Bakhuid uba pynkha ia U Khrist. Kane ka jingpyrkhat kam lah ban dap pura ia ka dur ba la airong da ka Baibl shaphang U Blei bad U Mynsiem Bakhuid.

Mano ba pynkhie im pat ia U Jisu na kiba iap?

1 Petros 3:18 – Naba U Khrist ruh u la shah shitom shisien namar ki pop, U Bahok na ka bynta kibym hok, khnang ba un ioh ialam ia ngi ha U Blei; haba la pyniap ia u ha ka doh, hynrei ba la pynlong im ia u ha U Mynsiem.

Ki kam ki Apostol 3:15 – Bad ia U Syiem ka jingim phi la pyniap noh; ia uba U Blei u la pynmihpat na kiba iap; shaphang kata ngi ngi long ki nongphla.

Ki kam ki Apostol 4:10 – To tip baroh, bad u paidlang Israel baroh, ba da ka kyrteng U Jisu Khrist uba na Nasaret, ia uba la sahnarphna ma phi, ia uba U Blei u la pynmihpat na kiba iap, da uta kein une u ieng hangne ha khmat jong phi uba la khiah khran.

Ki don bun bha ki dkhot ha ka Baibl kiba iathuh ha ngi ba ia U Khrist la pynmihpat sha ka jingim da U Blei U Kpa. Khnang ba kan long kaba

shongnia, ngim lah ban pynkut nia ba U Mynsiem um dei U Blei hi. Ioannis 4:24 ka ong, “U Blei u long U Mynsiem”.

Mano ba long “ka lynti, ka jingshisha bad ka jingim de”?

Ioannis 14:6 – U Jisu u iathuh ha u, Nga uba long kata ka lynti, bad ka jingshisha, bad ka jingim de; ym don uba wan ha U Kpa, hynrei tang da nga.

Ephesos 2:18 – Naba da u (U Khrist) kein ngi baroh ar ngi don ka jingiohwan da uwei U Mynsiem sha U Kpa.

1 Ioannis 5:6,7 – Une u long uta uba la wan da ka um bad da ka snam, U Jisu Khrist kein; ym tang ha kata ka um, hynrei ha kata ka um bad ha kata ka snam. (7) Bad dei uta U Mynsiem uba phla, naba uta U Mynsiem u long ka jingshisha.

Rom 8:10 – Bad lada U Khrist u don hapoh jong phi, kata ka met ka long kaba iap namar ka pop; hynrei kata ka mynsiem ka long ka jingim namar ka hok.

Mano ban kren lyngba jong ngi bad ha ngi haba ia ngi la wallam ha khmat ki nongialam niam bad ki briew kiba donbor bad kiba heh kyrdan, ynda bad lada ngin shah kylli shaphang ka jingngeit jong ngi?

Markos 13:11 Hynrei ynda kin ialam ia phi bad kin ai noh ia phi, wat sngew khuslai lypa phi kaei ba phin kren, lymne wat puson lypa; hynrei kaei kaei ruh ba yn ai ha phi ha kata ka por, ia kata phin kren, naba phi phim long kiba kren, hynrei U Mynsiem Bakhuid.

Loukas 21:12-15 – Hynrei shuwa ia kine kiei kiei baroh, kin kem ia phi bad kin ia pynshitom ruh ia phi, ki da ai noh ia phi ha ki synagog bad ha ki iing byndi, ki da leit lam ruh ia phi ha khmat ki syiem bad ki nongsynshar, na ka bynta ka kyrteng jong nga. (13) Hynrei kan pynjia lad ia phi ia kaban long ka jingiaphla. (14) Namarkata to kut jingmut ha la ki dohnud ban ym puson lypa kumno ban iasaid da, (15) naba Ngan ai ha phi ka shyntur bad ka jingstad, ia kaba ki nongialeh jong phi baroh kein kin ym lah ban iasei nia kylliang, lane ban iasaid kylliang.

Ha Markos, U Jisu u ong ba dei U Mynsiem Bakhuid uban kren, katba ha Loukas, U ong ba dei ma U hi uban ai ha ngi ki ktien ban kren.

Mano ba ialam ia ngi ban dwai?

Rom 8:26 – Kumjuh de U Mynsiem ruh u iarap lem ia ka jingtlot jong ngi: namar ia kaei ngin dwai kat ka ban dei biang, ngim tip shuh; hynrei shisha uta U Mynsiem hi u kyrpad na ka bynta jong ngi ha ki jingud hir hir kibym lah ong.

U Mynsiem Bakhuid u iarap ia ngi kumno ban dwai namar da lade hi ngim don ia ka jingstad ban jied ia ki kyntien kiba dei biang ha ka jingiakren bad U Nongthaw jong ngi. Ha ka jingpyndonkam ia ki kyntien khlem da pyrkhath bad kiba khlem burom, ki jingdwai jong ngi ki lah ban long kibym pdianghun ha khmat U Blei. Namar kata, haba ngi wan ha khmat jong U Blei ha ka jingdwai ngi dei ban dwai 'ha U Mynsiem Bakhuid' kaba mut ban dwai da ka jingiarap jong U Mynsiem. Kane kam shym la thew ba ngin dwai sha U Mynsiem hynrei ba ngi dei ban shah ba U Mynsiem jong U Khrist ban trei ha ngi bad lyngba jong ngi, ban hikai ia ngi kumno ban dwai. Na kata ka daw ha Judah 20 bad ha Ephesos 6:18, ka jingthoh bakhuid ka pyni ia kiba ngeit ban dwai ha U Mynsiem Bakhuid.

Judah 20 – Hynrei ma phi, ko hep baieit, haba phi iatei ia lade ha kata ka jingngeit kaba khuid tam jong phi, da kaba iaiduwai ha U Mynsiem Bakhuid.

Ephesos 6:18 – Da kaba duwai ha la ka sngi da ka jingduwai bad ka jingkyrpad baroh ha U Mynsiem, bad da kaba sumar shaphang kane da ka jingminot bad ka jingkyrpad baroh na ka bynta ki riewkhuid baroh.

Kawei ka daw ba U Blei u ai ha ngi ia U Mynsiem ka long ban iarap ia ngi ban dwai ha kata ka rukom kaba long pdianghun ha khmat U Blei.

Galatia 4:6 Te naba phi long ki khun, U Blei u la phah ia U Mynsiem U Khun jong U ha ki dohnud jong ngi, u da kyang. ABBA, Ko Pa.

Haba ianujor ia kine ki saw tylli ki dkhot bad Markos 14:36, ka long kaba shai ba dei U Khrist uba iam kyrpad ha ka jingdwai jong U, "Abba, ko Pa".

Markos 14:36 – U la ong ruh, Abba, ko Kpa, kiei kiei baroh ki long kiba lah ha me; to pynphai noh ia kane ka khuri na nga; pynban ym ia kaba nga mon, hynrei ia kaba me mon.

U Khrist ha ka jingshakri jong U, U la hikai ruh ha ngi kumno ban dwai. Ka jingbuh jingthoh ia kane la shem ha Mathaios 6:5-13.

Mano ba pynlaitluid ia ngi?

2 Korinth 3:17 – Te U Trai u long uta U Mynsiem, bad ha kaba don U Mynsiem U Trai, hangta don ka jinglaitluid.

Ioannis 8:36 – Namar kata lada U Khun un pyllait noh ia phi, phin long kiba la lait noh da shisha.

Ki sakhi ba la batai ha ka jingthoh Bakhuid ki kyrshan ia ka jinghikai ba U BLEI ym dei da uwei pat nalor jong U Kpa, bad ba U Jisu u long U Khun jong U Blei kaba long ka nongrim kaba pynlong ia U kum U Blei ha ka jinglong tynrai. U Mynsiem Bakhuid u long U Mynsiem jong U Blei ia uba U Blei u la ai ha U Khun jong U bad ia uba U Khun pat u ai ha ngi.

Hangne ka don kawei ka mat ban pyrkhath. Kawei na ki dak ban ithuh ia ka bor jong u khristlamler, kaba ngim ju da pyrkhath than ka long ba kane ka bor ka len ia U Kpa bad U Khun. Ia kane la shem ha 1 Ioannis 2:22. Ka ong: *“Uei long uta uba lamler, lynda dei uta uba len noh ba U Jisu u long uta U Khrist? Une u long uta u nongialeh pyrshah ia U Khrist, uta uba len noh ia U Kpa bad ia U Khun.”*

Ha kano ka rukom ka bor u khristlamler ka len ia U Kpa bad ia U Khun? Ka la leh ia kane da kaba wanrah bad kyntiew ia ka jinghikai Lai-ha-uwei, ha kaba ka la len ba U Kpa marwei u long uwei U Blei uba shisha bad uba tang ma U hi bad ba U donkam sa ar ngut ki kynja-baim kiba long kum ma U ban pynlong ia uwei U Blei jong ka Baibl. Ka len ia U Khun da kaba kyntait ba U long U Khun bashisha jong U Blei, bad ba mynba uwei u iohpdiang ia U Mynsiem Bakhuid, ngi iohpdiang ia uwei pat nalor jong U Khun bad U Kpa.

Ka long ka jingthmu bad ka jingpyrshang jong u Soitan ban weng noh ia U Khrist na ka kynhun jong kiba ngeit. U la ioh ban jop shibun ha kane ka bynta haduh katta katta ba ka pyrthei Khristan, ha ka jingkhein salonsar, ka la poi ban ngeit ba U Mynsiem Bakhuid u long da uwei pat. Ki la poi ruh ban ngeit ba kim lah ban leit beit sha U Jisu, ba ki donkam ia uwei pat u longrynieng ban pyniasoh

ia ki sha U Khrist. Hynrei katta ngin nang ngeit shuh shuh ha kane ka jingsngewthuh, katta ngin nang jngai nang jngai na U Nongpynim jong ngi, U Nongpyntngen. U Soitan ruh u don ka jingeh bad U Khrist ba u long U Khun ba la kha marwei jong U Blei namar kane ka la khang ia u na kaban ioh ia ka hok ban shah mane kum U Blei. U la leh lut ha ka bor jong u ban khanglad ia ki Khristan na kaban tip ia kane ka jingshisha. Ngil poi ruh ban pdiang ia ka jingmane bad ka jingdwai sha U Mynsiem kumba ngi leh ia U Kpa bad ia U Khun, ia kaba ym don sakhi ha ka Baibl ban kyrshan ia kane ka jingpyrkhath. U Soitan um shym la salia da kano ka kyrteng ngi khot ia u katba u dang ioh pat ia ka jingiaroh bad ka jingmane kaba dei hok tang jong U Blei bad U Khun jong U.

Namarkata, ka long na ka bynta ka jingmyntoi jong ngi ba ngi dei ban wad ia ka jingthoh bakhuid da lade hi. Ngim dei ban shaniah tang ha ka jingbatai jong ki pastor lane ki nonghikai thiologi ban saindur ia ka jingngeit jong ngi bad ka jingiaid bakynja-mynsiem jong ngi. Ia ka Baibl la thoh ha ki ktien kiba suk bad kiba shai eh ba wat u riew paidbah ruh u lah ban sngewthuh. Nga dwai ba kane ka jingpeit biang ia ka jinghikai jong ka Baibl ka la ai katto katne ka jingshai ha ka jingsngewthuh jong phi shaphang U Blei bad shaphang uei U long ha kaba shisha.

*Pyntip ia ngi:

Lada phi thrang ban tip shuh shuh, lane ban ioh Baibl study ei halor kane bad kiwei pat ki subjek, bad lada phi kwah ban ioh ia kiwei kiwei ki kot lyngkdop, sngewbha ban pyntip ia ngi, ngi sngewbha eh ban iarap ia phi.

Phone no: +917005673218, +918258877230, +91 8974262391

Email address: ciyministries04@gmail.com

Facebook page: [Christ in You Ministries \[khasi\]](#)

Youtube: [Christ in You Ministries -OTG Khasi Hills](#)

NA KA BYNTA KIWEI PAT KI JINGPULE:

- **‘Ka Jingshisha shaphang U Blei’** Ki jingkylli bad ki jubab bashongnia halor ka jingtip shaphang U Blei, U Jisu bad U Mynsiem Bakhuid. Tang na ka Baibl bad tang na ka Baibl hi.
- **‘Kumno ban long Khristan?’** Kiei kita ki kyndon lane ki mawjam kiba phi donkam ban shim? Ha kane ka kot lyngkdop la kren kyllum ia ki mawjam kiba kongsan kiba u briew u donkam ban shim ban aiti ia la ka jingim sha U Khrist.
- **‘Ki Mawjam sha U Khrist’** Ka kot bashem mynsiem shaphang ka jingieit bah U Blei bad ka jingpynim ei jong U. Kumno ngin long Khristan, kumno ngin im bad san, kumno ngin iaineh bad kmen ha U Trai ki la long ki mat bakongsan jong kane ka kot.
- **‘Hato don ne em U Blei?’** Kane ka kot lyngkdop ka pyni ia ka sakhi sabut baskhem ba U Blei uba donbor u don shisha bad U kwah ia ka jingngeit jong ngi.
- **‘Jia aiu ia kiba iap?’** Kane ka kot lyngkdop ka kren shaphang kiba iap bad kaei kaba jia ynda haba u briew u dkut mynsiem.
- **‘Uei U Mikhal U Angel Rangbah?’** Ka jingpule shaphang Une u angel uba don ka jingiadei kaba jan bad U Blei, ka pynskhem ia ka kyrdan jong U Khun U Blei kum Uba kynja-blei.
- **‘Ka Jingwan arsien U Jisu Khrist ,part1 & part2.’** Ha ka part1 la pyni shaphang ka jingwan kloi bad ka rukom wan jong U Jisu, bad ia ki jingjia ha kane ka por. Bad ha ka part2 pat la kynthoh ia ki jinghikai bakla bad la pynshai shuh shuh ia ka jingshisha ba la batai ha ka part1.

Phi lah ban ioh ei ia kine ki lad jingiarap bad shuh shuh da kaba pyntip ia ngi:

Christ In You Ministries

Meghalaya, India

Phone no: +91 8974262391, +917005673218

Internet: www.christinyouministry.info

Email: ciyministries04@gmail.com

Kum U Nongpynim jong ngi, ngi don ha kane ka pyrthei ban shakri na ka bynta U Blei. Ngi don hangne ban long kum U Blei ha ka jinglong, bad ba da ka jingim jong ka jingshakri ban pynpaw ia U sha ka pyrthei. Te khnang ba ngin long kiba iatrei lem bad U Blei, khnang ba ngin long kum ma U bad ban pynpaw ia ka jinglong jong U, ngi dei ban ithuh ia U ha ka rukom kaba dei. Ngi dei ban ithuh ia U kumba U la pynpaw ia lade.

Ka jingtip ia U Blei ka long ka nongrim jong ka jingnang jingstad kaba shisha baroh bad jong ka jingshakri kaba shisha baroh. Ka long kata ka lad jingiada kaba shisha pyrshah ia ka jingpynshoi. Ka dei tang kane marwei kaba lah ban pynlong ia ngi kum U Blei ha ka jinglong.

Kane ka dei kata ka jingtip kaba la donkam da baroh kiba trei na ka bynta ban kyntiew ia la ki para briew. Ka jingkylla jong ka jinglong, ka jingkhuid jong ka jingim, ka jinglah ha ka jingshakri, ka jingsnoh ha ki aiñ tynrai kiba bha, baroh ka shong ha ka jingtip kaba beit shaphang U Blei. Kane ka jingtip ka long ka jingpynkhreh kaba kongsan na ka bynta kane ka jingim bad na ka bynta ka jingim kaban sa wan.

“Ka jingtip ia Uta U Bakhuid long ka jingshemphang.” *Proverb 9:10*

Lyngba ka jingtip ia U la ai ha ngi “ia kiei kiei baroh kiba dei sha ka jingim bad ka jingriewblei.” *2 Petros 1:3*

“Kane te ka long ka jingim bymjukut,” la ong U Jisu, “ba kin ioh ithuh ia me U Blei uba shisha tang ma me hi, bad ia U Jisu Khrist, ia uba me la phah.” *Ioannis 17:3*

Ministry of healing, sla. 409